

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Dr. Alparslan BAYRAKTAR tarafından Anayasa'nın 98. Ve TBMM İçtüzüğü'nün 96.Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.16/12/2025

Talat DİNÇER**Mersin Milletvekili**

Türkiye'de son aylarda peş peşe açıklanan maden keşifleri kamuoyunda büyük bir heyecan yaratmaktadır. Eskişehir Beylikova'da dünyanın ikinci büyük nadir toprak elementleri rezervinin duyurulması, Sivas'ta milyarlarca dolarlık altın sahalarının açıklanması, Yozgat'ın Sarıkaya ilçesinde yaklaşık 40 ton altın rezervinin tespit edilmesi bu sürecin en dikkat çekici örnekleridir. Tüm bu gelişmeler "milli servet" ve "müjde" başlıklarıyla kamuoyuna sunulmaktadır. Bu kadar büyük rezervler gerçekten bir anda mı keşfedilmiştir? Yoksa bu madenler yıllardır bu toprakların altında dururken, asıl değişen şey hukuki ve idari çerçeve midir? Tesadüf müdür ki Muğla'da zeytinliklerin kesilmesini engelleyen yasal korumalar kaldırılmış, kömür çıkarma gerekçesiyle doğa tahribatının önü açılmıştır.

1 Aralık 2025'te yeni Maden Yasası yürürlüğe girmiş ve hemen ardından Türkiye'nin dört bir yanında dev rezerv "keşifleri" art arda açıklanmaya başlanmıştır? Yeni Maden Yasası ile birlikte ruhsat ve işletme süreçleri şirketler lehine hızlandırılmış, ÇED süreçleri işlevsiz hale getirilmiş, yerel halkın itiraz ve katılım hakları ciddi biçimde sınırlandırılmış, kamu payı belirsizleştirilirken özel şirketlerin ve holdinglerin kârı güvence altına alınmıştır. Bugün Sivas'ta, Yozgat'ta ve İç Anadolu'nun farklı bölgelerinde bulunan altın rezervleri "milli servet" olarak sunuluyor. Eskişehir Beylikova'daki nadir toprak elementlerin Savunma sanayiinden yenilenebilir enerjiye, elektronik ve uzay teknolojilerine kadar stratejik öneme sahip bu kaynaklar, Türkiye'nin geleceğini doğrudan ilgilendirmektedir. ABD ile bu alanda görüşmeler yapıldığına dair iddialar kamuoyunda ciddi kaygılar yaratmıştır. İktidar her ne kadar nadir toprak elementleri konusunda ABD ile bir anlaşma olmadığını söylese de, bu görüşmelerin içeriğinin şeffaf olmaması soru işaretlerini artırmaktadır.

Sorun maden bulunması değildir. Sorun, bu madenlerin kime, hangi koşullarla ve hangi bedelle tahsis edildiğidir. Türkiye'nin yeraltı zenginlikleri birkaç şirketin bilançosuna yazılacak kalemler değildir. Zeytinlikler feda edilerek, doğa yok edilerek, denetim mekanizmaları ortadan kaldırılarak yaratılan bir kazanç "milli servet" olarak tanımlanamaz. Bu kaynaklar 85 milyon yurttaşın ortak varlığıdır.

Kömür Bahane, Yeraltı Madenleri Şahane!!

Bu bilgiler doğrultusunda;

1. Açıklanan maden rezervlerinden devlet bütçesine aktarılacak net pay nedir?
2. Bu payın yıllara göre dağılımı ve toplam kamu geliri ne olacaktır?
3. Söz konusu maden sahalarının işletme hakları hangi şirketlere verilecektir?
4. Bu şirketlere hangi teşvikler, vergi indirimleri ve muafiyetler tanınacaktır?
5. Çevresel zararlar için hangi bağlayıcı tazmin ve denetim mekanizmaları oluşturulmuştur?
6. Yeni Maden Yasası ile hangi yasal kısıtlamalar kaldırılmış, hangi denetimler zayıflatılmıştır?
7. Eskişehir Beylikova'daki nadir toprak elementleri konusunda ABD ile resmi veya gayri resmi görüşmeler yapılmış mıdır?
8. Yapıldıysa, bu görüşmeler hangi kapsam ve hedeflerle yürütülmektedir?
9. Bu süreçte yabancı şirketlere ortaklık, işletme veya fiili kontrol hakkı tanınacak mıdır?
10. Stratejik madenlerin kamu yararı dışında kullanılması halinde siyasi ve idari sorumluluk kimde olacaktır?
11. 85 milyon yurttaşın varlığı olan yeraltı kaynaklarının nasıl kullanıldığı ve yönetildiği konusunda kamuoyuna şeffaf olacak mısınız?
12. Kuraklık yaşanan ülkemizde, bu maden ocakları çalışmaları bölgedeki yeraltı su kaynaklarımızı nasıl etkileyecektir?